

REGERINGSRÄTTEN
100 ÅR

IUSTUS FÖRLAG

Förord

Etthundra år är en lång tid, och Regeringsrätten har förändrats mycket under sin levnad. I viss mån prövar Regeringsrätten samma slags mål nu som för 100 år sedan. Men mycket är annorlunda och utvecklingen av Regeringsrättens verksamhet speglar mycket väl den allmänna utvecklingen i samhället. Det är självklart att det för 100 år sedan inte fanns några mål om återkallelse av körkort, upphörande av rätt att driva kärnreaktor eller rätt till personlig assistent.

Regeringsrätten arbetar också på ett helt annat sätt nu än då. Ursprungligen fanns det inget krav på prövningstillstånd utan Regeringsrätten prövade alla överklaganden i sak. Dagens generella krav på prövningstillstånd kom först i början av 1970-talet. Det var också då som Regeringsrätten fick en egen kansliorganisation. Den nuvarande förvaltningsdomstolsorganisationen, med tre domstolsinstanser, är också från 1970-talet. En fullt utbyggd tvåpartsprocess kom först på 1990-talet.

Under de senaste årtiondena svarar den ökade internationaliseringen med Europakonventionen och EG-rätten för den mest påtagliga förändringen. Och det är nog detta som också kommer att präglade den närmaste framtiden.

Regeringsrätten har utvecklats till en modern domstol med alla de kriterier som man förknippar med en sådan. Vi är stolta över att få arbeta i denna domstol och vill gärna sprida kunskap om den och det sammanhang i vilket den verkar.

Med denna bok vill vi skildra Regeringsrätten år 2009. Boken är tänkt att vara ett tidsdokument och inte en hyllningsskrift. Och vi har velat ge en allsidig beskrivning av Regeringsrätten.

För att få fram en sådan beskrivning bjöd vi in ett stort antal skribenter att medverka. På det sättet ville vi skapa förutsättningar för ett möte mellan olika perspektiv, kunskaper, idéer och erfarenheter – och även förutsätt-

Förord

ningar för en annorlunda och spännande jubileumsskrift. I vår inbjudan uttryckte vi förhoppningen att bidragen skulle ge många olika bilder – bilder i ljusa färger och bilder i mörka färger, bilder med breda penseldrag och bilder som skildrar detaljer, alltså ett brett spektrum som verkligen kan ge en allsidig beskrivning av domstolen.

Vi kan konstatera att våra förhoppningar har infriats med råge. Vi kan nu presentera en bok med många spännande och intressanta bidrag som spänner över många olika ämnesområden. I bidragen möter vi analyser, kritik, beröm och diskussioner. Principiella frågor behandlas, men också praktiska. Lagstiftaren och inte minst Regeringsrätten själv utmanas.

Vi tackar alla medverkande i boken för deras bidrag.

Vi tackar också Emil Heijnes Stiftelse för rättsvetenskaplig forskning, Stiftelsen Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond samt Torsten och Ragnar Söderbergs stiftelser för deras generösa ekonomiska stöd som gjort det möjligt att ge ut boken.

Arbetet med denna bok har letts av en redaktionskommitté som bestått av Anna-Karin Lundin, Carl Gustav Fernlund, Kristina Ståhl, Annica Runsten och Christina Weding.

Stockholm i september 2009

Sten Heckscher

Anna-Karin Lundin

Carl Gustav Fernlund

Kristina Ståhl

Annica Runsten

Christina Weding